

De Groningers lopen gevaar en ons land wordt vernield

De klap kwam op een lome zomerochtend. Om vier minuten over zeven, op 8 augustus 2006. Lambert de Bont, hoogleraar mondziekten en kaakchirurgie in Groningen, lag in bed. Hij had zich omgedraaid en was weer ingedommeld.

Totdat er in de hereboerderij, klabang, een ontploffing klonk.

De muren schudden. Alles in huis kraakte. Het was heel beangstigend, vertelt De Bont. „Ik dacht dat er een meteoriet door het dak was gegaan.”

Maar boven in de hals van de gerestaureerde boerderij uit 1860 was niks te zien. Toen wist hij: dit moet een aardbeving zijn geweest, een beving door aardgaswinning van de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM). Die veroorzaakt bodemdaling en gaat gepaard met steeds meer en zwaardere aardschokken.

Het epicentrum lag een paar honderd meter verderop, op nog geen drie kilometer diepte. „Er was veel schade. De gang zat vol scheuren en craquelé.” De jaren erna beefde de bodem door, in 2012 kwam de klap bij Huizinge - de zwaarste tot nu toe. Vensterbanken raakten ontzet, muren scheurden, plafondversieringen vielen naar beneden. Ze werden een 'complex schadegeval'. „Het voorhuis moest onttruimd. We leefden een halfjaar in de keuken.”

De aardbevingen zijn bij Lambert de Bont onder de huid gekropen. De emeritus hoogleraar werd het Groningse probleem „in gezogen” en laat niet meer los. Naast voorzitter Corine Jansen en vicevoorzitter Jelle van der Knoop is hij het gezicht van de Groninger Bodem Beweging - de bewonersorganisatie met „2.600 betalende huishoudens” in het aardbevingsgebied. Hij geldt als luis in de pels van het regionale overleg, de dialoogtafel, waar het

Lambert de Bont

Als bestuurslid van de Groninger Bodem Beweging verzet Lambert de Bont zich vanuit bevingsgebied tegen het aardgasbeleid. Het Groningse goud is Gronings gif gebleken. „De schatkist gaat boven onze veiligheid.”

tekst **Wubby Luyendijk** foto's **Kees van der Veen**

kenhuis in Groningen - over hoe je in (poli)klinieken en operatiekamers risico's beheerst en medewerkers risicobewustzijn bijbrengt. „En daar hängen we als we ver-zaken.”

Hoe kan het, vraagt De Bont, dat de NAM nog steeds niet de veiligheidsrisico's in het hele aardbevingsgebied heeft uitgekend, terwijl die sommetjes vorig jaar al waren beloofd? Hoe kan het dat het Staats-toezicht op de Mijnen daar genoeg mee neemt, terwijl onderzoeksinstituut TNO en het Britse ingenieursbureau Arup waarschuwen dat scholen, kerken en huizen kunnen instorten met gewonden en doden tot gevolg?

„Minister Henk Kamp misleidt ons”, concludeert Lambert de Bont. „Hij is van het pappen en pompen, precies zoals zijn partijgenoot, VVD-Kamerlid René Leegte, zich in de trein liet ontvallen tijdens een

afgeluisterd telefoongesprek. De schatkist gaat boven de veiligheid. Terwijl alles erop wijst dat minder gaswinning leidt tot minder bevingen, gaat de minister een klein beetje minder gas winnen en belooft hij als doekje voor het bloeden onze huizen te versterken.”

Wat is daar mis mee?

„Alles. De bewoners van het Groningse gaswinningsgebied lopen gevaar. Als je de risico's onvoldoende kent, moet je uit voorzorg de gaskraan verder dichtdraaien. De overheid hoort haar burgers te beschermen, dat is verankerd in Europese regels. Maar deze minister laat de NAM doorpompen. Hij verdient elke dag dertig miljoen aan het Groningse aardgas en plakt pleisters met versterkingsmaatregelen. Weet je waar die toe leiden?”

Nou?

„Tot een complete verwoesting van het Groningse cultuurlandschap. Er ligt een draconisch plan klaar, daarvan hebben we een voorpresentatie gehad. Huizen moeten massaal op de schop om ze tegen instorten te behoeden. Er gaat grootschalig gesloopt en herbouwd worden. In Loppersum en Middelstum zal naar verwachting een op de vijf huizen verdwijnen. Ook karakteristieke rentenierswoningen van voor 1930, die moeilijk te versterken zijn. Die toekomst hangt als een zwaard van Damocles boven het Groninger land.”

Lambert de Bont woont samen met zijn vrouw op een wierde in Stedum. Als je bij hem de deur uit stapt kijk je uit over de verten van het Hoogeland. Een betoverend akkerlandschap. Dorpen opgetrokken uit rode baksteen, boerderijen met een negentiende-eeuws voorhuis en dubbele schuren. Twee molens. En als trotse bakens aan de horizon beeldbepalende middeleeuwse kerken.

Sommige boerderijen staan in de stutten. Om notarisoningen staan stempels. Steigers omheinen een kerktoeren. Twee basisscholen en een kinderdagverblijf zijn niet langer veilig en worden onttruimd. Eigenaren kunnen hun huis niet kwijt en voelen zich 'gegjzeld in aardbevingsgebied'. Omgekeerd durft een universiteitsmedewerkster haar huis in Rottum niet meer in vanwege instortingsgevaar. Het is de tol van tweeënvijftig jaar aardgaswinning. Gebouwen en mensen zijn ontzet. De bevingen hebben hun levens onder stroom gezet.

Wat gebeurt er met uw boerderij?

„Moeten we het echt over mijn situatie hebben? Ik zit hier niet voor mezelf maar voor de Groningers.”

De plannen leiden tot een complete verwoesting van het Groningse cultuurlandschap

Uw huis is een rijksmonument. Het aardbevingsgebied telt 1.134 van deze monumenten. Me dunkt is dat een Gronings belang.

„Monumenten zijn een verhaal apart. Ze kunnen niet versterkt worden. Maar je mag ze ook niet afbreken en ze mogen niet instorten. Dus krijg je rare dilem-»

Minister Henk Kamp misleidt ons. Hij is van het pappen en pompen

ministerie van Economische Zaken en gaswinningsbedrijf NAM ook aanschuiven.

Meer nog dan het vlottrekken van vastgelopen schadeafhandeling is zijn thema veiligheid. Maak Lambert de Bont niks wijs over veilig wonen boven het Groningse gasveld. Als hoogleraar maakt hij veiligheidsanalyses voor het universiteitszie-